

در مرحله سوم، فراگیران با استفاده از دانش حاصل شده در مراحل اول و دوم نواقص خود را کشف کرده و در ادامه، جهت مقایسه با سایر گروه‌ها و بازخورد فوری، همه گروه‌ها به طور همزمان پاسخ‌های خود را بیان می‌کنند که این خود باعث افزایش مشارکت گروه‌ها در روند یادگیری به علت دفاع کردن از پاسخ‌های گروه خود خواهد شد.

۳- یادگیری به روش نقشه مفهومی:

این نوع یادگیری که می‌تواند یادگیری معنی‌دار را تسهیل کند، یک وسیله چندبعدی نموداری برای ارائه گرافیکی یک دسته از مفاهیم در چارچوبی از گزاره‌ها است. در این روش فراگیر مفاهیم را به وسیله پیوند دادن مفاهیم جدید به مفاهیم شناخته شده قبلی می‌آموزد. در نقشه مفهومی کلی‌ترین و عام‌ترین مفاهیم در بالای نقشه جای می‌گیرند، درحالی که مفاهیم ثانویه در زیر آنها با پیوندهای متقاطع قرار می‌گیرند و ارتباط میان مفاهیم به وسیله خطوطی بیان می‌شوند. این روش، باعث توسعه و ایجاد عاداتی چون خلاقیت، کنجکاوی، تأمل، آزاداندیشی، آنالیز و جستجوی اطلاعات و پیشبرد تفکر انتقادی و فرآیند حل مسئله در فراگیران می‌شود.

روش یادگیری نوین:

براساس مطالعه انجام شده توسط ریگی و همکاران (۲۰۲۰) یادگیری به روش نقشه مفهومی از روش‌های نوین یادگیری و تدریس می‌باشد که باعث عملکرد بهتر دانشجویان شده و می‌توان از آن در جهت ارتقاء کیفیت مهارت‌های بالینی دانشجویان بهره گرفت. همچنین نتایج مطالعه انجام شده توسط دهقان‌زاده و منفرد (۲۰۲۲) نیز حاکی از آن است که روش نقشه مفهومی روشی مفید در آموزش پرستاری است؛ به طوری که این روش ابزاری قدرتمند در آموزش پرستاری بالینی در طراحی برنامه مراقبت پرستاری است که می‌توان آن را جایگزین روش‌های سنتی نمود.

منابع:

شعبانی، حسن. (۱۴۰۱)، مهارت‌های آموزشی و پرورشی (روش‌ها و فنون تدریس)، انتشارات سمت.

Dehghanzadeh, S., & Monfared, A. (2022). Explaining Nursing Students' Perceptions of Clinical Teaching Through Concept Mapping: A Qualitative Study. *Journal of Nursing Education (JNE)*, 11(3), 30-41.

Mohsenzadeh, A., Alilu, L., Habibzadeh, H., Rasouli, J., & Dashti, F. (2021). The Effect Of Modified Team-Based Learning Method On Management Skills Of Urmia Emergency Medical Personnel In Trauma Patients. *Nursing And Midwifery Journal*, 19(5), 366-377.

Oderinu, O. H., Adegbulugbe, I. C., Orenuga, O. O., & Butali, A. (2020). Comparison of students' perception of problem- based learning and traditional teaching method in a Nigerian dental school. *European Journal of Dental Education*, 24(2), 207-212.

Rigi, Z. M., Moonaghi, H. K., Dadpisheh, S., & Tafazoli, M. (2020). The Effects of Concept Mapping Method on Learning of Skills to Manage Pre-eclampsia in Midwifery Students. *Journal of Nursing Education (JNE)*, 9(3).

Imanipour, M., Khalilabad, T. H., Vaezi, A., Sepehrinia, M., & Shali, M. (2019). Problem-based learning approach in medical education in Iran: A systematic literature review. *Iran J Nurs Res*, 14, 1-9.

دانشگاه علوم پزشکی خدمات بهداشتی درمانی اصفهان

مفهوم یادگیری و انواع آن

صدیقه حنانی

نازنین صراف شهری

نسترن درزگام

تهیه شده در دفتر توسعه آموزش پزشکی دانشکده

پیراپزشکی (EDO)

پاییز ۱۴۰۱

مفهوم:

برای یادگیری تعاریف متعددی ارائه شده است. از جمله: ۱- انتقال مفاهیم علمی از فردی به فرد دیگر که در این تعریف مربی یا معلم نقش اساسی دارد و شاگرد چندان فعالیتی از خود نشان نمی‌دهد. ۲- تغییر در رفتار قابل مشاهده و اندازه گیری.

کامل‌ترین تعریف: یادگیری عبارت است از فرایند تغییرات نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه‌ی فرد بر اثر تجربه.

تاریخچه:

انسان طی گذر زمان در حال حاضر توانمندی‌های بسیاری کسب نموده است که این امر به اعتقاد روان‌شناسان به دلیل یادگیری رخ داده و معلول یادگیری است. این یادگیری می‌تواند به صورت ساده و پیچیده باشد.

انواع روش‌های یادگیری عبارت‌اند از:

۱- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

۲- یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)

۳- یادگیری به روش نقشه مفهومی

۴- یادگیری به روش بحث گروهی

۵- یادگیری به روش ایفای نقش

۶- یادگیری مشارکتی

در ادامه به توضیح مهم‌ترین روش‌های یادگیری می‌پردازیم.

۱- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL):

این نوع یادگیری امروزه به عنوان یکی از پایه‌های اصلی آموزش پزشکی مطرح است و آموزشی است که از روند تلاش برای فهم یک مشکل یا روشن و واضح کردن آن حاصل می‌شود. این روش دانشجویان و دانشجومحور، فعال و خودهدایت‌شونده است که در آن دانشجویان و اساتید شرکای مسئولی در فرآیند یادگیری-یاددهی هستند. این رویکرد یادگیری، منجر به توسعه مهارت‌های مختلفی از جمله کار گروهی و تصمیم‌گیری می‌گردد.

از ویژگی‌های این روش می‌توان به مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی و همکاری بین فردی، اشاره نمود. این رویکرد به کارکنان آموزش دیده بیشتر برای فرآیند تدریس و امکانات یادگیری مانند کامپیوتر و کلاس‌های درس نیاز دارد.

۲- یادگیری مبتنی بر تیم (TBL):

یادگیری مبتنی بر تیم یک فن مؤثر برای فراگیران است تا بتوانند بر مفاهیم اصلی تسلط پیدا کنند و مهارت‌های تفکر حرفه‌ای و انتقادی را توسعه دهند. در این روش یک استاد به تنهایی می‌تواند تعداد زیادی از فراگیران را در قالب گروه‌های کوچک به صورت همزمان در یک کلاس بزرگ اداره کند. از مزایای این روش می‌توان به افزایش درگیر شدن فراگیران در آموزش، افزایش توانایی برقراری ارتباط با همکلاسی‌های خود، بهبود توجه فراگیران به مطالب ارائه شده، ارتقاء فعالیت‌های تیمی، افزایش دانش و مهارت‌های انفرادی و تغییر رفتار اشاره کرد. روش TBL از سه مرحله تشکیل شده است که به ترتیب عبارت‌اند از: ۱- آمادگی ۲- اطمینان از آمادگی ۳- کاربرد مفاهیم دوره.

در مرحله اول، فراگیران به صورت انفرادی قبل از کلاس به مطالعه مطالب تعیین شده جهت تسلط یافتن بر موضوع می‌پردازند. در مرحله دوم، هر یک از فراگیران به سؤالات چندگزینه‌ای برای اطمینان از آمادگی خود جهت به کار بردن اطلاعات به دست آمده در مرحله اول به صورت فردی پاسخ می‌دهند. سپس فراگیران به گروه‌های ۶-۷ نفری تقسیم می‌شوند.